

آشنایی با اداره امور آزمایشگاه های یزد

مهندس نیلوفر حسن

بیشترین سهم ممیزی و اعتبار بخشی،
به ارزیابان تخصصی مرتبط با
رشته آزمایشگاه واگذار شده است

استان یزد، حدود ۱۰۰ آزمایشگاه دارد که عمدتاً در شهر یزد هستند؛ اما در شهرستان‌ها نیز دسترسی مردم به آزمایشگاه به طور مطلوب وجود دارد و کمتر نیاز به مراجعه به مرکز استان هستند. شهر یزد از سال ۸۶ به عنوان قطب درمان جنوب و جنوب شرق کشور شناخته شده است؛ لذا متناسب با آن در تمام رشته های پزشکی از جمله آزمایشگاه، امکانات و تجهیزات به روز مهیا شده است. می توان گفت در این خصوص به خوبی توانسته است پاسخگوی نیازها باشد. اداره امور آزمایشگاه‌ها در دانشگاه های علوم پزشکی زیر نظر مستقیم معاونت درمان است و البته معاونت درمان هم زیر نظر مستقیم رئیس دانشگاه فعالیت دارد. این اداره با نیازسنجی های واقعی، صحیح و خریدهای باکیفیت و مطلوب توانسته است اعتمادسازی لازم را برا مسئولان در واحد بودجه و تامین اعتبارات داشته باشد. «دکتر سید رضا منصوری» رئیس اداره امور آزمایشگاه های استان یزد، دارای دکترای تخصصی (Ph.D) ایمنی شناسی آزمایشگاهی از دانشگاه علوم پزشکی تهران» که مهمان گفتگوی این شماره ما در بخش آشنایی با ادارات امور آزمایشگاهی استان‌ها است. در ادامه این گفتگو را می خوانیم.

سطح کیفیت آن حفظ شود.»

وی افزود: «دوم آنکه اگر قرار شد یک آزمایشگاه غیرحاکمیتی برون سپاری واقعی شود، مساله مهم این است که به افرادی واگذار شود که در موقعیت تعارض منافع قرار ندارند. این اقدام باعث می شود در ادامه نظارت به عنوان مهمترین تکلیف دولت بعد از برون سپاری، برای تامین حقوق عامه مخدوش و متاثر از رانت و اعمال نفوذ نشود. مانند خصوصی سازی هایی که در این سال های اخیر در بسیاری از حوزه ها سبب بروز مشکلات فراوان و نارضایتی شد.»

دکتر منصورى گفت: «اداره امور آزمایشگاه ها در خصوص تجهیزات پزشکی و مدیریت آن، ضمن اینکه استقلال آزمایشگاه های تابعه خود را در تامین تجهیزات حفظ می کند، تدابیری می اندیشد که نقش راهبردی و نظارتی خود را داشته باشد. در حقیقت با تعامل با حوزه تجهیزات پزشکی سعی خواهد داشت هم نیازسنجی واقعی برای مراکز انجام شود و هم بهترین خرید صورت گیرد.»

نقش اداره امور آزمایشگاه در مدیریت بحران بیماری ها مانند کرونا و سایر بیماری های مرتبط با آزمایشگاه

منصوری در بخش دیگری از سخنان خود با یادآوری نقش راهبردی و نظارتی در سیاست گذاری های کلان تجهیزات آزمایشگاهی خاطرنشان کرد: «نقش های کلیدی آزمایشگاه ها شامل تشخیص، مدیریت، پیشگیری، درمان بیماری ها، ارزیابی سلامت انسان ها و مشاوره به گونه ای حائز اهمیت و محوری است که عملا فقدان یک آزمایشگاه موثر مدیریت بیماری ها در

مدیریت واگذاری آزمایشگاه های دولتی به خصوصی

عضو هیات علمی دانشکده علوم پزشکی یزد در خصوص واگذاری آزمایشگاه های دولتی از جمله آزمایشگاه های بیمارستانی به بخش خصوصی، دو نکته مهم را تشریح کرد: «اگر آزمایشگاهی نقش حاکمیتی در ارائه خدمات را دارد که به واسطه این نقش مانع از انحرافات و مانور و زیاده خواهی احتمالی بخش خصوصی می شود و تعدیل خدمات را به عهده دارد، ضروری است به صورت دولتی حفظ شود (البته باید یک مدیریت دلسوز و متعهد، رهبری آن را برعهده بگیرد تا بهره وری و ارتقای

دکتر منصورى در ابتدای گفتگو به نکته مهم اصلاحی از شروع اعتباربخشی های بیمارستان ها در چند سال گذشته اشاره کرد و گفت: «اکنون در این روند، بیشترین سهم ممیزی و اعتباربخشی، به ارزیابان تخصصی مرتبط با رشته آزمایشگاه واگذار شده است. وی تصریح کرد: «در گذشته دغدغه زیادی وجود داشت که ارزیابان از سایر رشته ها اقدام به اعتباربخشی می کردند و این مساله به جهت تخصصی بودن این رشته سبب شده بود که روند اعتباربخشی با چالش مواجه باشد که اکنون تا حدود زیادی اصلاح شده است.»

بحران‌ها را با چالش مواجه می‌کند. رئیس اداره امور آزمایشگاه‌های استان یزد افزود: «متعاقب این ایفای نقش آزمایشگاه‌ها و کارکنان خدمت‌آهن، اداره امور آزمایشگاه‌های معاونت درمان به عنوان متولی آزمایشگاه‌ها چه در حوزه نظارت چه در بخش راهبردی و هدایت، نقش مهمی را در بروز و ظهور عملی وظایف آزمایشگاه‌ها ایفا خواهد کرد که در بیماری کرونا به خوبی شاهد بودیم.»

نحوه ارزیابی‌های اداره امور آزمایشگاه‌های استان یزد

تیم ارزیاب اداره امور آزمایشگاه‌ها شامل ۶ نفر است که مستقر در اداره یا آزمایشگاه‌های تابعه است. آن دسته از اداره امور آزمایشگاه‌ها عملکرد بهتری دارند که تیم ارزیابی آن‌ها یا بخشی از تیم، در آزمایشگاه‌های تابعه به فعالیت آزمایشگاهی خود ادامه دهند و شاغل آزمایشگاه‌ها باشند.

دکتر منصور در تایید مورد فوق در ادامه گفت: «این کمک خواهد کرد تا در ارزیابی‌ها، نگاه واقعی و میدانی خود را در استانداردسازی و مسایل تضمین کیفیت مطالبه کنند که خوشبختانه اداره امور آزمایشگاه‌های استان یزد دارای چنین ارزیابانی است. تقسیم وظایف هم به صورت تیم ممیزی، تیم بازرسی، تیم‌های تخصصی میکروب‌شناسی، مولکولی و آسیب‌شناسی است.»

نقاط قوت اداره امور آزمایشگاه‌های استان یزد

وی در خصوص چگونگی تعامل اداره امور آزمایشگاه‌ها با مدیریت بودجه دانشگاه گفت: «یکی از نقاط قوت اداره امور آزمایشگاه‌های استان یزد برگزاری

کارگاه‌های آموزشی استانداردسازی و همایش‌های آزمایشگاه و بالین است که با دعوت اساتید برجسته کشوری صورت می‌گیرد. علی‌رغم تعامل خوبی که با تامین اعتبارات وجود دارد اما سعی شده که برگزاری کارگاه‌ها و همایش‌ها با دریافت هزینه ثبت نام و غالباً از طریق شرکت‌های پشتیبان انجام شود و به طور عملی مقادیر جزئی از بودجه دانشگاه دریافت شده است.»

یکی از نقاط قوت

اداره امور آزمایشگاه‌های استان یزد برگزاری کارگاه‌های آموزشی استانداردسازی و همایش‌های آزمایشگاه و بالین است که با دعوت اساتید برجسته کشوری صورت می‌گیرد

منصوری در بخش دیگری از سخنان خود درباره نحوه نظارت بر مدیریت نگهداشت و وضعیت اجرای آزمون‌های کنترل کیفی و کالیبراسیون تجهیزات آزمایشگاهی گفت: «غالباً مدیریت نگهداشت تجهیزات آزمایشگاهی در مراکز تابعه در ممیزی‌ها و بازرسی‌ها انجام شده و بازرش‌ها طی گزارش کتبی به آن مرکز ارسال و در ممیزی‌های پیگیرانه مورد ارزیابی مجدد واقع شده و میزان اصلاحات و رفع عدم انطباق‌ها بررسی می‌شود.

منصوری با بیان اینکه طبق استاندارد ابلاغی، ضرورت دارد کنترل کیفیت برای تمامی آزمایش‌های کمی، حداقل در دو سطح انجام شود افزود: «البته برای آزمایش‌های کیفی باید کنترل‌های لازم گذاشته شود. این

مساله در ممیزی‌ها و بازرسی‌ها به طور ویژه مورد مذاقه تیم‌های ممیزی و بازرسی قرار گرفته است.»

راه حل مساله موقعیت‌های تعارض منافع

رئیس اداره امور آزمایشگاه‌های استان یزد مهم‌ترین چالش در حوزه تجهیزات پزشکی در کشور را مساله موقعیت‌های تعارض منافع عنوان کرد و افزود: «یکی از بهترین پیشنهادها برای مدیریت این موقعیت تعارض منافع و جلوگیری از تلف شدن حقوق بیت‌المال و عامه، استفاده از سامانه ستاد است تا خریدها از طریق این سامانه با اولویت خرید ایرانی مطلوب توسط کارپردازان متعهد انجام شود.» عضو هیات علمی دانشکده پزشکی یزد در ادامه مشکل مقطعی دیگری را در خصوص برخی از کیت‌ها و مواد و معرف‌های آزمایشگاهی عنوان کرد که هیچگاه خدمات رسانی متوقف نشده و تمامی آزمایش‌های روزمره و تخصصی انجام و نیازها و کمبودها نیز از طریق سامانه‌های مربوطه برای مراجع ذی‌صلاح اطلاع‌رسانی شده است.

برآیند ارایه خدمات مطلوب برای تمامی آزمایش‌ها

رئیس اداره امور آزمایشگاه‌های استان یزد در پایان برآیند ارایه خدمات برای تمامی آزمایش‌ها را مطلوب دانست و تاکید کرد: در شهرهای استان کمتر با مشکلی مواجه هستیم و در خصوص روستاها نیز با دسترسی که با شهرها دارند وضعیت مطلوب است. این دسترسی آسان هم به سابقه ارایه خدمات در استان یزد و هم به مساله محوریت درمان استان یزد بر می‌گردد.